

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain 30 ja 39 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamista siten, että otetaan huomioon kuluttajaneuvontaa koskevien tehtävien siirtyminen kunnilta valtiolle sekä valtion aluehallintouudistuksen yhteydessä ehdotettu muutos, jolla Ahvenanmaan maakunnassa toimivan lääninhallituksen tilalle perustetaan Ahvenanmaan valtionvirasto -niminen viranomaisen. Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan lakiteknisii.

Ehdotettu laki liittyy osittain valtion aluehallintovirastoja koskevaan hallituksen esi-

tykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Jos valtion aluehallintovirastoja koskeva lainsäädäntö kuitenkin tulee voimaan myöhemmin, on Ahvenanmaan valtionvirastoa koskeva lainmuutos tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin aluehallintovirastoista ehdotettu laki.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1 Kuluttajaneuvonnan järjestäminen Ahvenanmaan maakunnassa

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 10 kohdan mukaan kuluttajansuoja on valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluva asia. Itsehallintolain 30 §:ssä on säännökset valtakunnan viranomaisten hallintotoimivaltaista ja menettelystä eräissä hallintoasioissa suhteessa Ahvenanmaan maakuntaan. Lain 30 §:n 11 kohdassa säädetään kuluttajaneuvonnan järjestämisestä maakunnassa. Lainkohdan mukaan maakunnan viranomaiset huolehtivat maakunnassa kuluttajaneuvontaa koskevan lainsäädännön mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä maakunnan ja kuntien välisen sopimuksen mukaisesti. Lainkohdan esitöiden mukaan tehtävät liittyvät maakunnassa paikalliseen toimintaan, minkä johdosta hallintotoimivalta katsottiin lain tasolla perustelluksi uskoa maakunnalle (HE 73/1990 vp, s. 48 ja 84).

Vuoden 2009 alusta voimaan tulleilla lainmuutoksilla kuluttajaneuvonta on siirtynyt kunnilta valtion rahoittamaksi ja järjestämäksi toiminnaksi. Kuluttajaneuvonnasta annetun lain (800/2008) 2 §:n 2 momentin mukaan kuluttajaneuvonta on maistraatin tehtävä. Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta kuluttajaneuvonta voidaan valtiovarainministeriön asetuksella määrätä tiettyjen maistraattien tehtäväksi, jos se palveluiden järjestämisen kannalta on tarkoituksenmukaista eikä vaaranna palveluiden alueellista saatavuutta.

Esityksessä itsehallintolain 30 §:n 11 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakunnan viranomaiset huolehtisivat kuluttajaneuvonnan tehtävistä maakunnan ja valtion välisellä sopimuksella. On edelleen perusteltua, että kuluttajaneuvontatehtävät uskotaan maakuntahallinnolle. Sopimus voidaan tehdä itsehallintolain 32 §:ssä tarkoitettulla sopimusasetuksella. Sopimusasetuksella voidaan säätää neuvontatehtävien hoidosta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta maakunnalle.

Ehdotettu muutos on luonteeltaan vain tekninen. Ehdotettu lainmuutos vastaa sisällöltään eduskunnan vastaukseen EV 141/2008 vp – HE 54/2008 vp sisältyvää lakia itsehallintolain 30 §:n muuttamisesta, jota ei voitu vahvistaa Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksynnän puuttumisen johdosta.

1.2 Valtion aluehallintouudistuksen vaikutukset itsehallintolakiin

Hallituksen esityksessä eduskunnalle aluehallinnon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi ehdotetaan säädettäväksi laki aluehallintovirastoista. Sen 15 §:ssä säädettäisiin valtion aluehallinnon järjestämisestä Ahvenanmaan maakunnassa. Aluehallintovirastoista annettavassa laissa tarkoitettuna valtionhallinnon viranomaisena toimisi maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto (Statens ämbetsverk på Åland), joka hoitaisi nykyiselle lääninhallitukselle kuuluvat tehtävät.

Itsehallintolain 39 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuinten ja lääninhallituksen on maakunnassa asianosaisen pyynnöstä liitettävä toimituskirjaansa suomennos. Tämä on ainoa itsehallintolaissa oleva viittaus Ahvenanmaan maakunnassa toimivaan lääninhallitukseen.

Esillä olevassa esityksessä ehdotetaan itsehallintolain 39 §:n muuttamista siten, että 1 momentissa oleva maininta lääninhallituksesta korvataan viittauksella Ahvenanmaan valtionvirastoon. Ehdotettu muutos on luonteeltaan vain tekninen.

2 Esityksen vaikutukset

Esitys on lakitekninen. Esityksellä ei ole taloudellisia, hallinnollisia eikä muita vaikutuksia.

Esityksestä ei aiheudu lisäkustannuksia valtiolle tai maakunnalle. Vuoden 2009 alusta Ahvenanmaan lääninhallituksen palveluksessa oleva henkilö on hoitanut kuluttajaneuvontaan kuuluvat tehtävät maakunnassa. Ehdotetun lain tultua voimaan tehtävien järjestämisestä vastaisi Ahvenanmaan maakunnan hallitus edellä kerrotun sopimuksen mukaisesti. Kustannusvastuu kuluttajaneuvonnan

järjestämisestä maakunnassa olisi edelleen valtiolla.

3 Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu oikeusministeriössä. Valmistelussa on oltu yhteydessä valtiovarainministeriöön. Ehdotuksesta on pyydetty lausuntoa valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ahvenanmaan lääninhallitukselta ja Ahvenanmaan valtuuskunnalta. Lausunnonantajat ovat puoltaneet ehdotusta.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Esitykseen sisältyvä itsehallintolain 39 §:n 1 momenttia koskeva muutosehdotus on riippuvainen valtion aluehallintovirastoja koskevasta hallituksen esityksestä (HE 59/2009 vp) ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010. Itsehallintolain 39 §:ää koskeva muutos olisi kuitenkin määrättävä tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin aluehallintovirastoista ehdotettu laki. Viimeksi mainitun lain voimaantulosta on ehdotettu säädettäväksi lailla. Ehdotuksen mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

6 Säättämisyjärjestys

Itsehallintolain 69 §:n 1 momentin mukaan lakia voidaan muuttaa vain eduskunnan ja maakuntapäivien yhtäpitävin päätöksin. Eduskunnassa päätös on tehtävä siinä järjestyksessä kuin perustuslain muuttamisesta on säädetty, eli perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, ja maakuntapäivillä siten, että sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.

Ehdotetuilla itsehallintolain muutoksilla on yhteys valtionhallintoa koskeviin uudistuk-

siin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakiehdotus käsitellään kiireellisesti perustuslain 73 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Ahvenanmaan itsehallintolain 30 ja 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, sekä Ahvenanmaan maakuntapäivien päätöksen mukaisesti, joka on tehty 16 päivänä elokuuta 1991 annetun Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 69 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 11 kohta ja 39 §:n 1 momentti seuraavasti:

30 §

Toimivalta ja menettely hallintoasioissa

Hallinnosta valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin kuuluvissa asioissa huolehtivat valtakunnan viranomaiset noudattaen seuraavaa:

11) kuluttajaneuvontaa koskevan lainsäädännön mukaan maistraatille kuuluvista tehtävistä maakunnassa huolehtivat maakunnan viranomaiset maakunnan ja valtion välisen sopimuksen mukaisesti;

39 §

Käännökset

Maakunnassa toimivien tuomioistuinten ja Ahvenanmaan valtionviraston on asianosasen pyynnöstä liitettävä toimituskirjaansa suomenos.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20_____

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Astrid Thors*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

Ahvenanmaan itsehallintolain 30 ja 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, sekä Ahvenanmaan maakuntapäivien päätöksen mukaisesti, joka on tehty 16 päivänä elokuuta 1991 annetun Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 69 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 11 kohta ja 39 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

30 §

Toimivalta ja menettely hallintoasioissa

Toimivalta ja menettely hallintoasioissa

Hallinnosta valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin kuuluvissa asioissa huolehtivat valtakunnan viranomaiset noudattaen seuraavaa:

Hallinnosta valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin kuuluvissa asioissa huolehtivat valtakunnan viranomaiset noudattaen seuraavaa:

11) kuluttajaneuvontaa koskevan lainsäädännön mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä maakunnassa huolehtivat maakunnan viranomaiset maakunnan ja kuntien välisen sopimuksen mukaisesti;

11) kuluttajaneuvontaa koskevan lainsäädännön mukaan *maistraatille* kuuluvista tehtävistä maakunnassa huolehtivat maakunnan ja *valtion* välisen sopimuksen mukaisesti;

39 §

39 §

Käännökset

Käännökset

Tuomioistuinten ja lääninhallituksen on *maakunnassa* asianosasen pyynnöstä liitettävä toimituskirjaansa suomennos.

Maakunnassa toimivien tuomioistuinten ja *Ahvenanmaan valtionviraston* on asianosasen pyynnöstä liitettävä toimituskirjaansa suomennos.

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä*
kuuta 20 .